

Hur blir man klok på universitetet?

Professorer sitter i sina elfenbenstorn och forskar. Deras stab av yngre medhjälpare arbetar systematiskt med en sak i sänder, de löser mindre problem från början till slut utan att gå vilse, de jämnar vägen för professorn, som löser de stora alldeles ensam, alla behandlar varandra med vederbörlig respekt och professorn är givetvis och utan tvivel den kung som vet och kan allt. Känsloutbrott, intrigmakeri och förtal är okända fenomen på universitetet. Inga excesser förekommer, utom möjligtvis när det kommer till löner och stipendier som regnar ner över både yngre och äldre forskare. Känslösamma blir bara de nostalgiska studentaftnarna när "gamylerna" drar sig till minnes de gamla goda tiderna då professorerna satt i elfenbenstorn och forskade omgivna av respektfulla medarbetare och inspirerande kolleger, då man ännu skrev med pennor på papper och då man kunde göra vetenskapliga experiment i sitt kök.

Billy Ehn och Orvar Löfgren har publicerat en studie¹ av det inre livet på universitet och högskola i Sverige. Memoarer, skönlitterära verk, vetenskapliga undersökningar om arbetslivet på universitetet och universitetspublikationer ligger förutom personliga samtal och egna erfarenheter till grund för denna studie. Metoden är kulturanalytisk. Författarna har plockat ut enskilda fenomen och arenor och söker efter hur folk på universitetet uttrycker sig och upplever sitt arbete och dess för- och nackdelar.

Det är ingen vacker bild läsaren får. Från lägsta till högsta, och i synnerhet på högsta, nivå hörs rös-

ter som skildrar synnerligt mänskliga egenskaper. Misstänksamhet, missunnsamhet, oförmåga att glädjas, cynism, självhävdelse och osunt självförtroende blandas med behovet av att nedvärdera kollegornas arbeten och förringa administrativa insatser. Underligt nog anser de som lämnat beskrivningarna att de har ett gott arbete och ogärna skulle byta ut sin arbetsplats mot någon annan. Så presenteras universitetet som en sandlåda och ankdamm fylld av avund och rädsla men också som ett paradiset där man kan få uppleva äkta lyckokänslor och himlastormande tillfredsställelse. Universitetet är en motsägelsefull miljö där varenda komponent har positiva och negativa sidor. Universitetet idag och säkert alltsedan 1100-talet är som hela livet, komplext och paradoxalt.

Man imponeras av den systematik med vilken författarna arbetat för att få med "allt". Boken är närgången på ett sätt som den kan bli bara om den som skriver själv har erfarenheter att bygga på och utan förbehåll vågar erkänna det och utnyttja dem. Man gläds åt det festliga språket, men irriteras i viss mån av den raljerande tonen. Föränleds den av att boken kommer för nära, av att varje enskilt tema är något som läsaren kommer att känna igen och kanske helst hade velat vara utan?

Detta är en bok om universitetens metakultur, om den tysta kunskap man får med sig förutom sin fackkunskap när man arbetar där. Först blev jag sur när jag läste den. Var det där nu verkligen någonting att publicera? Senare fann jag att det ändå var bättre att professorer skrev om sig själva än att folk utifrån gjorde det. Slutligen fann jag att hela mängden av negativa fenomen var överväldigande löjeväckande och

¹ Ehn, Billy & Orvar Löfgren. *Hur blir man klok på universitetet?* Lund, Studentlitteratur 2004. 198 s.

insåg att en förnuftig människa bör göra allt vad hon kan för att gå sin egen väg, hålla huvudet kallt och hjärtat varmt också inom academia. Måtte alla universitetsanställda läsa den, se sig i spegeln och se vad

som ännu kan göras för att upprätthålla respekten för universiteten.

Ulrika Wolf-Knuts

